

garnisonsbibliotekets bogsamling med sig nordpå. Under regimentets garnisonstid i Kastellet og siden i Høvelte bevarede den rendsborgske bogsamling og udvidedes en del.

I forbindelse med Danske Livregimentets 200 års jubilæum i 1963 genoplivedes det gamle læseselskab, nu under navnet »Det militære Læseselskab Rendsborg«. Selskabet, der i dag er arnested for en levende interesse for regimentets historie og traditioner, overtog den gamle bogsamling, og da man følte trang til en bredere militærhistorisk orientering, gik læseselskabet i 1965 i gang med det eksperiment, som udgivelsen af et krigshistorisk tidsskrift måtte være.

Nu, da tidsskriftet netop har afsluttet udsendelsen af sin anden årgang, kan det fastslås, at eksperimentet er lykkedes. Først var det meningen blot at udsende et nummer halvårligt, men allerede i 2. årgang kunne man gå over til udsendelse tre gange årligt. Fra første færd har tidsskriftet etableret et samarbejde med det franske krigsministeriums historiske tidsskrift »Revue historique de l'armée«, men støtter sig selvsagt især til dansk krigshistorisk virksomhed i og uden for regimentet.

Nogen indgående analyse af tidsskriftets indhold skal ikke forsøges her, men emnerne har været så vidtspændende, som flg. eksempler viser – England 1066, Faneeden, Auxilliarkorpset ved Rhinstrømmen 1733–36, Waterloo og De sjællandske kystbefæstninger under to verdenskrige; endvidere er bragt fyldige orienteringer om Hærens Arkiv, Tøjhusmuseet, Orlogsmuseet, Det kgl. Garnisonsbibliotek og Hærens historiske Arbejder.

De hidtil udsendte hæfter af tidsskriftet, hvis sidetal har ligget omkring 60, har ved deres alsidige emnevalg ikke alene haft bud til militære læsere langt uden for regimentet, men også civile, som interesserer sig for historiens militære temaer, har i høj grad sluttet op om tidsskriftet, således at abonnements-tallet stærkt nærmer sig tusinde – et overordentlig smukt resultat for et så ungt specialtidsskrift.

HELGE KLINT

Christiana Albertina. Kieler Universitäts-Zeitschrift. Neumünster, Karl Wachholtz Verlag. Heft 1. Mai 1966. Heft 2. November 1966.

I Kieler universitetets jubilæumsår, 1965, udsendte Karl Wachholtz Verlag *Karl Jordans* oversigt, *Christian-Albrechts-Universität Kiel 1665–1965* og påbegyndte den store *Geschichte der Christian-Albrechts-Universität Kiel 1665–1965*. Af en anden karakter og med andre formål for øje, men et eksempel på nutidig public relations-virksomhed, er det ny Kieler universitets-tidsskrift *Christiana Albertina*, der med to årlige hæfter siden maj 1966 udgives på samme forlag. I direkte tilknytning til festskrifterne skal det nye tidsskrift ud over sine mange og nyttige informationsformål »alle diejenige Ereignisse festhalten, über die spätere Chronisten einmal zu berichten haben werden«.

Uden bygninger kan en lære- og forskningsanstalt ikke virke. For 20 år siden stod Kiel som mange andre europæiske universiteter praktisk talt uden lokaler. Det er derfor forståeligt, at en del af artiklerne i *Christiana Albertina* med en

ikke ringe tilfredshed beretter om 50'ernes og 60'ernes meget store byggeaktivitet. Det meget større Københavns Universitet kan hverken forholdsmæssigt eller i kvadratmetre måle sig med det holstenske, hvad nybyggeriet angår. Kiels nye bygninger synes ikke at være skønhedsåbenbaringer, facaderne for en stor del den mørkerøde Backstein, der virker kedelig sammenlignet f. eks. med de venlige, lysegule teglsten i Århus. Trods mange grønne plæner synes præget kontor-bymæssigt, ikke åbent-landskabeligt som Odense-projektet. Kiels arkitektonisk interessanteste nybygning er universitetskirken, som er blevet sammenlignet med en Abschussrampe. Det teologiske fakultet, med en særlig Universitætsprediger, er jo som landet protestantisk, og kirken er derfor indviet for den evangeliske konfession, men åbner i tidens økumeniske ånd også sine døre for katolikker og ortodokse. En ny biblioteksbygning med moderne ordningsprincipper er trådt i stedet for det gamle bibliotek, som bomberne ribbede for mere end halvdelen af bogbestanden. De nutidige københavnske bogpladsproblemer kendes dog også i Kiel, hvor der bl. a. forberedes en stor nybygning for Wirtschaftsarchiv, der ikke blot er et arkiv som vort Erhvervsarkiv i Århus, men danner den biblioteksmæssige basis for forskningen ved det højt anskrevne Institut für Seeverkehr und Weltwirtschaft.

Også til den ældre universitetshistorie giver Christiana Albertina bidrag. I en stor og instruktiv artikel, med kilde- og litteraturhenvisninger, fortæller professor *Alexander Scharff* om *Die Universität Kiel und Dänemark*. Beretningen omfatter ikke blot den fællesstatslige periode fra 1773 til 1864, men går op til nutiden og lægger ikke skjul på, at Kiel ikke var uden skyld i en del af den »Entfremdung«, der kom til at præge forholdet til dansk videnskab i de preussiske og nazistiske perioder.

I Kieleruniversitetets gamle opland er flere nye lærdomssæder opstået. Freie und Hansestadt Hamburg oprettede efter første verdenskrig sit universitet, og Freie Hansestadt Bremen har efter anden krig oprettet sit. Lübeck, der efter indlemmelsen 1937 i provinsen Slesvig-Holsten ikke mere er Freie, kun Hansestadt, har et Medizinische Akademie under landsuniversitetet i Kiel. Om og hvornår dette fakultet udvikler sig til et selvstændigt universitet, er ikke afgjort.

Allerede gennem sin fremkomst viser Christiana Albertina viljen til kontakter udadtil. Gennem Die Schleswig-Holsteinische Universitätsgesellschaft har Kiel siden 1918 ikke blot haft et støtteselskab af gamle studenter, men også et redskab for folkeuniversitetsvirksomhed rundt i Schleswig-Holsteins og Nordslesvigs lokalområder. Et stort problem for landsuniversitetet synes i øjeblikket at være det organisatoriske forhold til læreruddannelsen, bl. a. ved Pädagogische Hochschule i Flensborg. Forskellige traditioner og politiske krav i de enkelte tyske stater gør forhandlingerne vanskelige. Derimod er et andet område af den højere undervisning, landøkonomien, helt blevet indlemmet i universitetet som et særligt fakultet, der ligesom Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole i København har rødder i forstundervisningen ved Holsteenske Jægercorps af 1785. Planerne om en nærmere forbindelse mellem det nye Odense universitet og den kommende landbohøjskole på Fyn kan altså hente inspiration sydfra. Iøvrigt fremgår det, at det gottorpske universitets vigtigste inspirationsforbindelse med Norden går til det karolinske universitet i Lund. En anden forbindelseslinie går så langt som til det hebræiske universitet i Jerusalem.

Hvis Christiana Albertina holder, hvad de to første hefter lover, og såfremt man vil udarbejde akkumulerede registre, vil tidsskriftet kunne udvikle sig til en meget nyttig håndbog i Kielske universitetsforhold.

JØRGEN TVEVAD

Revue Internationale d'Histoire Militaire. 1967. No. 26 (Vol. VII: 1). Edition suédoise. Stockholm, Militärhistoriska Förlaget, 1967. 167 s. 25 sv. kr.

I marts 1967 udsendte Commission d'Histoire Militaire Comparée under Comité International des Sciences Historiques sit 26. årsskrift, redigeret af kommissionens svenske sektion. Årsskriftet, der for dette år – når en kort indledende udtalelse på fransk fra den internationale kommissions sekretariat undtages – er på engelsk, omfatter en introducerende oversigt og syv større artikler.

Den første og længste artikel »Kunstner og militærhistoriker – Erik Dahlbergs undersøgelser og skrifter om Carl X Gustavs krige« er skrevet af kaptajn *Arne Stade*, der fornylig erhvervede doktorgraden ved sit arbejde med netop Carl Gustav-krigene. Dahlberg har i høj grad præget den senere opfattelse af hændelsesforløbet i de nævnte krige; han overlod den svenske rigshistoriker Samuel Pufendorf sit omfattende skriftlige materiale og leverede grundlaget for den væsentligste del af de 114 stik, som illustrerer »De rebus a Carolo Gustavo gestis«, hvis førsteudgave tryktes 1696 i Nürnberg. Stade analyserer sammenhængen mellem Dahlbergs efterladenskaber og Pufendorf-udgaverne og påviser, at Dahlberg i skrift som i streg vel ofte tager fantasien i brug.

Oberstløjtnant *Nils Palmstierna*, der efteråret 66 afløste oberst Børje Furtenbach som chef for Den militärhistoriska Avdelningen vid Militärhögskolan, behandler emnet »Svenske hærofficerer som instruktører i afrikanske og asiatiske lande«. Det drejer sig om en ganske omfattende virksomhed i Congo 1883–1914, i Persien 1911–14 og i Etiopien 1934–36 og 1945–64. Til slut peger forfatteren på Sveriges aktuelle deltagelse i FN's fredsbevarende operationer adskillige steder i verden. Det har ialt drejet sig om 25.000 mand, og af Sveriges 3000 linieofficerer har en trediedel tjent for FN.

Oberst *Furtenbach* behandler hæftets mest nutidige emne »Sverige under 2. verdenskrig – bevæbning og beredskab«. Forfatteren illustrerer indledningsvis, at Sverige mødte 2. verdenskrig med et i enhver henseende utilstrækkeligt militært forsvar – fra 1925 reduceredes Sveriges hær fra 12 til 5 divisioner, og udrustningen var i vid udstrækning forældet. I de følgende afsnit belyses den imponerende indsats, som Sverige i de første krigsår præsterede for at gøre sit forsvar til et effektivt politisk instrument. Groft taget udvikledes hele forsvaret til dobbelt styrke og moderniseredes gennemgribende. Interessant er det at konstatere, hvorledes svensk beredskab smidigt og prompte fulgte den internationale situations udvikling i krigsperioden. Furtenbach slutter med at understrege, at periodens vigtigste lære – den tid det taget at bygge et effektivt forsvar op – ikke er blevet tabt af syne i efterkrigstidens Sverige.

»Slaget ved Poltava i nyere svensk militærhistorisk litteratur« er emnet for den næste afhandling, der er skrevet af overarkivar ved det svenske rigsarkiv, dr. *Nils F. Holm*. Her omtales en halv snes arbejder, der i dette århundrede har